

Indikatori kvalitete obrazovanja i njihovo korištenje za samovrjednovanje i vrjednovanje rada škola i nastavnika¹

Sustav indikatora kvalitete odgoja i obrazovanja, kao i kriteriji kvalitete vezani uz indikatore, pomažu školama uočavati važna područja vlastitog djelovanja - vlastite prednosti, nedostatke i razvojne mogućnosti.

U tablici je prikazan sustav indikatora kvalitete koji se uobičajeno koriste u razvijenim obrazovnim sustavima.

Školski timovi za kvalitetu mogu otvoriti raspravu o zastupljenosti i razvijenosti pojedinih aspekata i tragati za načinima kako u specifičnim okolnostima škole unaprijediti i ojačati zastupljenost indikatora kvalitete.

Indikatori kvalitete grupirani su u sedam područja sa specifičnim temama.

Područje		Tema, mogući indikatori kvalitete
1. Kurikulum		
1.1	Struktura kurikuluma	<ul style="list-style-type: none">• opseg, prilagođenost sposobnostima i usklađenost elemenata kurikuluma• integriranje, prožimanje sadržaja• školski raspored i mogućnosti izbora učenika prema vlastitim talentima i interesima
1.2	Predmeti i programi	<ul style="list-style-type: none">• opseg, usklađenost i izbor sadržaja• integriranje sadržaja, kontinuitet i napredak• podrška i savjetovanje učitelja
2. Postignuća (mjere se vanjskim vrjednovanjem, nacionalnim ispitima, nezavisnim ocjenjivanjem)		
2.1	Školska postignuća učenika – uspjeh učenika na nacionalnim i ostalim standardiziranim ispitima	<ul style="list-style-type: none">• prosječni rezultati i raspon rezultata učenika u odnosu na usporedive vrijednosti učenika u drugim školama• praćenje rezultata kroz duži vremenski period• praćenje napretka škole u podizanju postignuća• praćenje napredovanja učenika u učenju• postignuća učenika s obzirom na državnu razinu i /ili na nacionalnim ispitima• povezanost postignuća s ostalim indikatorima kvalitete
3. Učenje i poučavanje		
3.1	Nastavničko planiranje rada	<ul style="list-style-type: none">• planiranje programa i svakodnevnih aktivnosti
3.2	Proces, metode poučavanja	<ul style="list-style-type: none">• opseg poučavanja i prikladnost pristupa• interakcija učitelj-učenik• jasnoća i svrhovitost ispitivanja
3.3	Iskustvo učenja sa stajališta učenika	<ul style="list-style-type: none">• stupanj poticanja i motiviranja učenika od strane škole• tempo učenja• osobna odgovornost za učenje, samoregulirano, aktivno učenje• interakcija s drugima, timski rad
3.4	Zadovoljavanje potreba učenika	<ul style="list-style-type: none">• izbor zadataka, aktivnosti i resursa• briga za učenike različitih sposobnosti i sklonosti• prepoznavanje individualnih potreba učenika
3.5	Vrjednovanje (ocjenjivanje) kao dio poučavanja	<ul style="list-style-type: none">• metode procjenjivanja/ocjenjivanja i način vođenja „dnevnika“• procjenjivanje napredovanja učenika kao smjernica za poučavanje• upotreba podataka – korištenje ocjena za bolju podršku učenicima
3.6	Izvještavanje o napredovanju učenika	<ul style="list-style-type: none">• postupci izvještavanja• podaci koji se daju roditeljima o napredovanju svakog učenika• prijemljivost škole na mišljenja i upite roditelja o napredovanju njihovog djeteta

¹ Priredio dr. sc. Petar Bezinović, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu – Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja

4. Podrška učenicima		
4.1	Psihološka, emocionalna skrb	<ul style="list-style-type: none"> • postupci za osiguravanje dobrobiti i zaštite učenika • zadovoljavanje emocionalnih, fizičkih i socijalnih potreba svakog pojedinačnog učenika
4.2	Osobni i socijalni razvoj	<ul style="list-style-type: none"> • planirani pristupi za promicanje osobnog i socijalnog razvoja • napredak učenika u razvoju pozitivnih stavova, te osobnih i socijalnih vještina • doprinos izvanškolskih i drugih aktivnosti
4.3	Kurikularno i stručno vodstvo, profesionalna orijentacija	<ul style="list-style-type: none"> • podrška pri izboru sadržaja učenja važnih za buduće obrazovanje ili pri zapošljavanju • ispravnost i relevantnost informacija i savjeta
4.4	Praćenje napredovanja i postignuća	<ul style="list-style-type: none"> • proces praćenja napredovanja učenika • profili napredovanja i razvoja učenika • upotrebljivost dobivenih podataka
4.5	Podrška učenju	<ul style="list-style-type: none"> • programi podrške za učenje • napredovanje i postignuća učenika • primjena programa podrške pri učenju
4.6	Primjena odredbi koje se odnose na obrazovanje djece s posebnim potrebama i invaliditetima	<ul style="list-style-type: none"> • poznavanje i razumijevanje zakonskih odredbi i uz njih vezanih postupaka • ispunjavanje zakonskih odredbi • postupci za provođenje zakona
4.7	Raspoređivanje učenika s posebnim potrebama i invaliditetom	<ul style="list-style-type: none"> • postupci za upis učenika s posebnim potrebama i invaliditetom • postupci za raspoređivanje učenika s posebnim potrebama i invaliditetom u razrede
4.8	Povezanost s lokalnim vlastima ili drugim upravnim tijelima, drugim školama, agencijama i poslodavcima	<ul style="list-style-type: none"> • povezanost s lokalnim vlastima ili drugim upravnim tijelima • povezanost s drugim obrazovnim institucijama • povezanost s dobrovoljnim organizacijama, širom lokalnom zajednicom i poslodavcima

5. Školski etos		
5.1	Ozračje i odnosi	<ul style="list-style-type: none"> • osjećaj pripadnosti školi, osjećaj identiteta i ponosa • radna etika učenika i zaposlenika • odnosi između učenika i zaposlenika • ponašanje i disciplina učenika • prijem stranaka i roditelja, kultura komunikacije
5.2	Očekivanja i promicanje postignuća	<ul style="list-style-type: none"> • razumijevanje očekivanja učenika i zaposlenika • nagrađivanje postignuća i uspjeha • korištenje nagrada i pohvala za promicanje pozitivnih vrijednosti
5.3	Jednakost i pravednost	<ul style="list-style-type: none"> • osjećaj jednakosti i pravednosti svih • osiguravanje ravnopravnosti i pravednosti
5.4	Partnerstvo s roditeljima, Školskim odborom i lokalnom zajednicom	<ul style="list-style-type: none"> • uključivanje roditelja u proces podrške učenju vlastite djece • politika i postupci komuniciranja s roditeljima • obaviještenost roditelja o radu škole, uključenost roditelja u život škole • korištenje školskog odbora za unaprjeđivanje škole • uloga škole u lokalnoj zajednici

6. Resursi		
6.1	Smještaj i opremljenost	<ul style="list-style-type: none"> • dostatnost, veličina i prikladnost prostora • pretpostavke za osiguravanje zdravlja i sigurnosti
6.2	Pribavljanje sredstava	<ul style="list-style-type: none"> • dostatnost dostupnih novčanih sredstava • dostatnost, opseg i prikladnost resursa
6.3	Organizacija i upotreba resursa i prostora	<ul style="list-style-type: none"> • organizacija, transparentnost i dostupnost resursa (prostora, opreme, novaca i sl.) • korištenje resursa
6.4	Zaposlenici	<ul style="list-style-type: none"> • politika zapošljavanja • iskustvo, kvalifikacije i stručnost zaposlenika

6.5	Djelotvornost i angažman zaposlenika	<ul style="list-style-type: none"> • djelotvornost nastavnika i timski rad • formiranje razreda i korištenje nastavničkih resursa • udruživanje nastavnika radi podrške učenicima • djelotvornost i iskorištenost pomoćnog osoblja
6.6	Vrjednovanje i razvoj zaposlenika	<ul style="list-style-type: none"> • postupci za vrjednovanje zaposlenika • profesionalni razvoj zaposlenika • povezanost vrjednovanja zaposlenika i njihovog razvoja s planiranjem razvoja škole
6.7	Upravljanje novčanim sredstvima	<ul style="list-style-type: none"> • razumijevanje sustava financiranja škola • načini upravljanja školskim budžetom • korištenje sredstava za podršku razvojnim planovima škole, za unaprjeđivanje učenja i poučavanja

7. Menadžment, rukovođenje i osiguravanje kvalitete

7.1	Ciljevi i politika škole	<ul style="list-style-type: none"> • jasna misija i vizija razvoja škole • jasnoća i prikladnost ciljeva • djelotvornost postupaka za formuliranje politike škole
7.2	Samovrjednovanje	<ul style="list-style-type: none"> • procesi samovrjednovanja • praćenje i vrjednovanje od strane iskusnih zaposlenika, mentora ili vanjskih suradnika • informiranje javnosti o standardima i kvaliteti škole
7.3	Planiranje unaprjeđivanja kvalitete	<ul style="list-style-type: none"> • razvojni plan • planiranje aktivnosti • utjecaj planiranja na razvoj, učinkovitost planiranja
7.4	Rukovođenje	<ul style="list-style-type: none"> • kvaliteta rukovođenja • profesionalna kompetentnost i predanost rukovoditelja • odnosi s ljudima i razvoj timskog rada